

Grow Entrepreneurship Potential in VET Institutions

DESK RESEARCH &
NEEDS ANALYSIS REPORT

Структура

I. Проучване на национално и Европейски ниво

II. Добри практики на национално ниво

III. Анализ на потребностите на двете целеви групи – ЦПО обучители и учащи

IV. Резултати и обобщение

I. Проучване на ниво Европейски Съюз

Проучване на ниво ЕС (1)

- Нови мерки със стратегията Европа 2020: насърчаване на връзките между образование, бизнес и изследвания и иновации, с фокус върху креативността, иновациите и предприемачеството.
- Основни проблеми в европейския контекст:
  - методите на преподаване са неефективни;
  - практическият елемент на предприемачеството липсва;
  - предприемачеството не е свързано със специфични обучителни теми или професии;
  - представителите на бизнеса не са достатъчно ангажирани.

Проучване на ниво ЕС (2)

НЯКОИ БАРИЕРИ

- Безработните хора са в нискоквалифицирания сегмент, често с по-ниско образователно ниво, намиращи се в провинцията.
- Затруднения при стартиране на нов бизнес.
- Развитието на предприемачески умения е на ниско ниво.
- Различни изисквания за насърчаване на предприемачеството за различните страни.
- Липса на интеграция между предприемаческите инициативи и VET образователните институции.
- Значително по-добри структурни условия в Германия в сравнение с другите държави партньори.
- Обученията по предприемачество не носят необходимата мотивация за учащите.

Проучване на ниво ЕС (3)

АКЦЕНТИ

Дейности:

- Важно е да се използват поведенческите аспекти на предприемачеството, както и включването на практическото приложение на съдържанието, усвоено по време на обучението.
- Обучителната програма трябва да осигурява добавена стойност за участниците в пазара на труда, с цел увеличаване на шансовете им за успех.
- Предоставяне на обучителни материали и упражнения, които могат да задържат вниманието на учащите и да ги направят ангажирани в обучението.
- Нужда от ефективност в предаването на необходимите знания чрез подходяща продължителност на курса.

II. Добри практики на национално НИВО

Селекция добри практики БЪЛГАРИЯ (1)

Име	Разработване на центрове по предприемачество в професионалните училища
Website	http://old.jabulgaria.org/
Отговорна организация	Министерство на икономиката и енергетиката и Junior Achievement Bulgaria
Описание	<p>Насърчава предприемаческия дух и умения сред учениците от професионалните гимназии. 4 такива центрове са открити в 4 различни сектори на индустрията (архитектура и конструкция; храни и хранително-вкусови технологии; облекло и текстил; и горско стопанство и дървообработване). Като част от проекта учениците формират малка компания (по три от училище) и ще я управляват в продължение на 1 година; курсът се предлага като избираем предмет за учениците в 11-ти клас. Бизнес клуб с представители на местния бизнес и експерти от съответната индустрия е създаден, за да поддържа и предоставя практически опит. Ученици, училища и местното общество работят съвместно, за да организират и представят събития като търговски панаири, състезания и съвместни проекти.</p> <p>Този модел се е получил много добре като устойчиво публично-частно партньорство и бива иновативен по няколко причини. На първо място, участието на учениците повишава познаваемостта и подкрепата за насърчаване на предприемачеството в местните общества. На второ място, свързва реалната работна среда с образованието и прави образованието повече пазарно ориентирано, т.е. развива нови умения за глобалната икономика. Трето, учителят е в ролята на консултант (ментор) и нетрадиционните методи на обучение са добре възприети.</p>

Селекция добри практики БЪЛГАРИЯ (2)

Име	Start It Smart
Website	http://www.startitsmart.com/
Отговорна организация	Start It Smart
Описание	<p>Start It Smart е предприемачески клуб, основан през 2009 от петима студенти в Софийски университет „Св. Климент Охридски“. По това време те са били изправени пред трудностите да създадат собствени бизнеси, които водят до съзнателната нужда от създаване на общност от връстници със сходни интереси и проблеми, които споделят опит помежду си и се учат един от друг. По-късно започват да организират състезателни конкурси за иновативни бизнес проекти, които бързо растат до национално ниво. Тяхната дейност също така нараства със серия от вдъхновяващи събития, насочени към българската предприемаческа екосистема. Днес, повече от 100 души са били част от екипа на Start It Smart и са го превърнали в една от водещите start-up организации на национално ниво.</p> <p>Start It Smart е създадено с цел да разпространява и развива предприемаческия начин на мислене, подкрепяйки младите хора да стартират собствен бизнес. Start It Smart е съ-основател на BEIC – Българският клъстер за предприемачество и иновации – и Startup Поколение – най-голямата в света мрежа от млади предприемачи.</p>

Селекция добри практики ГЕРМАНИЯ (1)

Име	PUG Perspektive UnternehmerGeist. Förderung der persönlichen und beruflichen Selbstständigkeit junger Menschen (Перспективно предприемачество – повишаване на личната и професионална независимост на млади хора)
Website	http://www.perspektive-rlp.de/
Отговорна организация	ism - Institut für Sozialpädagogische Forschung Mainz e.V. (финансиран от ЕС, ESF, Министерството на социалните въпроси и работи на федералната провинция Rhineland-Palatinate и федералната държавна столица на Майнц)
Описание	Перспективно предприемачество. Целта е да насърчава развитието на личната сила и растеж у младите хора и да се изгради мост между училище и професионалния живот/бизнеса. Организацията е подкрепена от мрежа от различни заинтересовани страни. PUG промотира национални и международни конкурси като Global Enterprise Challenge.

Селекция добри практики ГЕРМАНИЯ (2)

Име	Europäischer Unternehmensförderpreis (Европейска награда за корпоративно спонсорство)
Website	http://www.bmwi.de/DE/Service/wettbewerbe,did=480468.html http://www.bmwi.de/DE/Presse/pressemitteilungen,did=482052.html
Отговорна организация	Министерство на икономиката и енергетиката
Описание	Министерството основава немската „Европейска награда за корпоративно спонсорство“. Победителят на тази награда е немският представител на European Enterprise Promotion Award, където предприемачи от всички държави от ЕС се състезават с техните иновативни идеи.

Селекция добри практики СЛОВАКИЯ (1)

Име	Схема за подпомагане консултирането и обучението на малки и средни предприятия
Website	http://www.nadsme.sk/en/content/support-scheme-counselling-and-training-smes
Отговорна организация	Национална агенция за развитие на малки и средни предприятия
Описание	Основната цел на организацията е да подпомогне малките и средни предприятия да преодолеят проблеми, срещнали при правене на бизнес посредством финансово приемливи информационни и консултантски услуги, обучения за успешното управление на компания с фокус върху мениджмънт, маркетинг, финансов мениджмънт, данъци, счетоводство, обществени поръчки, защита на know-how, е-търговия, право на ЕС и други страни.

Селекция добри практики СЛОВАКИЯ (2)

Име	Обучителна и консултантска програма за избрана група от хора с интерес към бизнеса
Website	http://www.nadsme.sk/en/content/training-and-counselling-programme-a-selected-group-those-interested-business
Отговорна организация	Национална агенция за развитие на малки и средни предприятия
Описание	Основната цел на програмата е да съдейства на заинтересованите към малки и средни предприятия от групата на наетите, безработните и дипломантите посредством финансово приемливи информационни и консултантски услуги, както и обучения, необходими за успешен start up, както и за управлението на компания с фокус върху: изговяне на бизнес план, проучване на условията за бизнес в региона, правната, финансовата и данъчната области, маркетинг, управление и т.н.

Селекция добри практики ПОРТУГАЛИЯ (1)

Име	INOVA – Ideas Contest – Младежка креативност и предприемачество за XXI век (под “Националния стратегически план за предприемачество и иновации”)
Website	http://www.dgidc.min-edu.pt/educacaocidadania/index.php?s=directorio&pid=298
Отговорна организация	Национална дирекция Образование
Описание	<p>Тази инициатива има за цел да насърчи предприемчивостта и културата на предприемачеството в началните и основни училища. Учениците участват като отбор и имат ръководител. Тяхната идея трябва да има потенциал да се превърне в жив/истински иновативен проект, който разрешава проблеми в областта на: науката и технологиите, бизнеса, обществото, околната среда.</p> <p>Победителите са награждавани с парични награди (в няколко категории).</p>

Селекция добри практики ПОРТУГАЛИЯ (2)

Име	Предприемачески Паспорт (под “Националния стратегически план за предприемачество и иновации”)
Website	http://www.passaporteeempreendedorismo.pt
Отговорна организация	SME National Support Institute
Описание	Целта на програмата е да подмага квалифицирани млади хора да развиват собствени иновативни проекти. Идеята е тази дейност да бъде насърчавана с месечни стипендии за период от няколко месеца и техническа помощ (също така може да се включат и ментори от Mentors National Network).

III. Анализ на потребностите и на двете целеви групи – ЦПО обучители и учащи

Ролята на Анализа на потребностите

- Процесът по анализ на потребностите цели да дефинира истинските нужди на възрастни обучители и възрастни учащи/стажанти от различни държави.
- Тези потребности предимно представят какво и двете целеви групи мислят, че липсва, според предприемаческите компетенции/умения, във вече съществуващите съдържания в курсовете.
- Откритите потребности следва да бъдат инкорпорирани, за да се насърчи предприемаческото отношение в образованието за възрастни.

Партньорството по проекта дефинира основните групи умения, определени като най-важните компетенции по отношение насърчаването на предприемаческата култура и придобиването на нови предприемачески умения.

Категории “меки” умения	Групи меки умения за всяка категория
Умения за вземане на решения	Анализиране и решаване на проблеми Справяне с конфликти Информационен мениджмънт Проактивно отношение Рисков анализ и търпимост към риск
Креативност и иновативни умения	Креативно мислене Флексибилност/гъвкавост Интуитивна интелигентност
Лични умения	Кураж Емоционална стабилност Устойчивост и упоритост Способност за саморефлексия Отговорност Лична познаваемост Увереност
Комуникационни и междуличностни умения	Активно слушане Отстояване Умения да вдъхновяваш/разказваш истории Работа в екип Презентационни умения
Основни умения за разбиране на бизнеса	Бизнес идея и оценяване на бизнес модел Умения за бизнес планиране Базови умения по продажби Маркетинг фундаменти Финансов анализ
Поемане на рискове и възможности за идентификация на способности	Проактивно отношение Рисков анализ и рисков толеранс Възможности за търсене и идентифициране Контрол

IV. Резултати и обобщение

Резултати за обучителите (1)

Образователни съдържания, подкрепящи предприемаческите инициативи (76 обучители/учители).

Употреба/ държави	BG	DE	PT	SK
Да	71%	68%	67%	70%
Не	29%	32%	33%	30%

Образователните съдържания, подкрепящи предприемаческите инициативи, са включени в между 50 – 100% от курсовете във всички държави.

Резултати за обучителите (2)

Importance to integrate content to promote entrepreneurship in education

0%

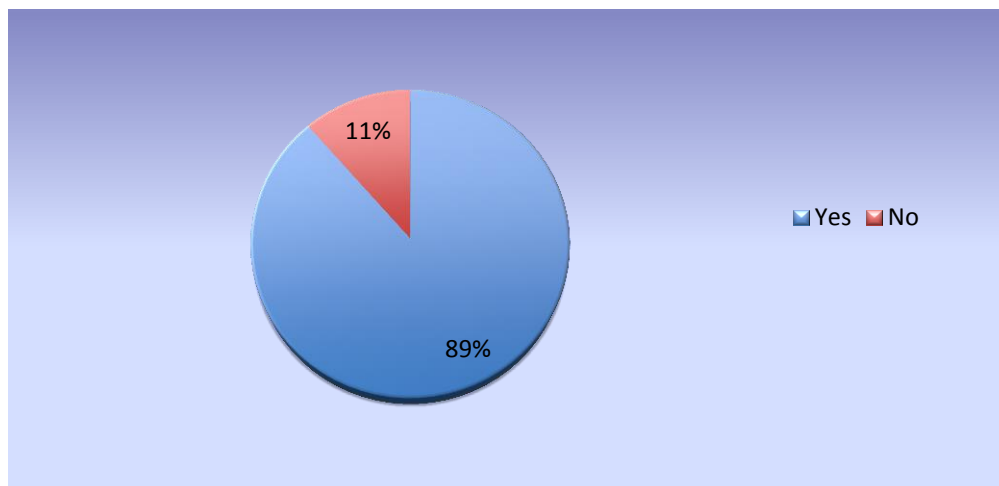
Motivation of students for participation on current courses

Резултати за учащите (1)

Образователни съдържания, подкрепящи предприемаческите инициативи (112 учащи).

Употреба/ държави	BG	DE	PT	SK
Да	100%	68%	n.a.	90%
Не	0%	32%	n.a.	10%

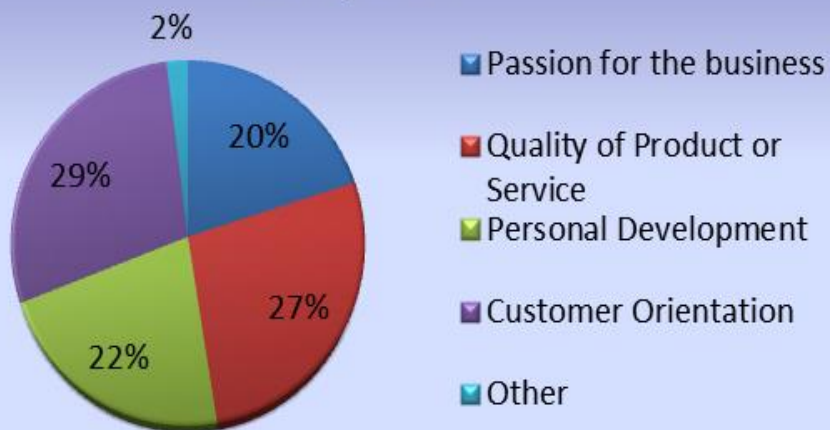
Най-много споменавани като посещавани от участниците курсове са:

- Основи на бизнеса
- Управление на проекти
- Работа в екип
- Маркетинг
- Мениджмънт.

Резултати за учащите

Значение на трансфер на
знания и развитие на
личността

The key elements needed to be a successful entrepreneur

Бариери за предприемачеството (за двете групи)

- Липса на финансиране
- Страх (от поемане на рискове)
- Бюрокрация
- Липса на опит
- Липса на познания
- Липса на увереност

Най-важните елементи за обучаващите да станат предприемачи

- Страст за бизнеса
- Качеството на продуктите или услугите
- Личностно развитие
- Ориентация към клиента

Партньорството по проекта дефинира основните групи умения, определени като най-важните компетенции по отношение насърчаването на предприемаческата култура и придобиването на нови предприемачески умения.

Категории “меки” умения	Групи меки умения за всяка категория
Умения за вземане на решения	<p>Анализирани и решаване на проблеми</p> <p>Справяне с конфликти</p> <p>Информационен мениджмънт</p> <p>Проактивно отношение</p> <p>Рисков анализ и търпимост към риск</p>
Креативност и иновативни умения	<p>Креативно мислене</p> <p>Флексибилност/гъвкавост</p> <p>Интуитивна интелигентност</p>
Лични умения	<p>Кураж</p> <p>Емоционална стабилност</p> <p>Устойчивост и упоритост</p> <p>Способност за саморефлексия</p> <p>Отговорност</p> <p>Лична познаваемост</p> <p>Увереност</p>
Комуникационни и междуличностни умения	<p>Активно слушане</p> <p>Отстояване</p> <p>Умения да вдъхновяваш/разказваш истории</p> <p>Работа в екип</p> <p>Презентационни умения</p>
Основни умения за разбиране на бизнеса	<p>Бизнес идея и оценяване на бизнес модел</p> <p>Умения за бизнес планиране</p> <p>Базови умения по продажби</p> <p>Маркетинг фундаменти</p> <p>Финансов анализ</p>
Поемане на рискове и възможности за идентификация на възможности	<p>Рисков анализ и търпимост към риск</p> <p>Възможности за търсене и идентифициране</p> <p>Контрол</p>